

Rukopis primljen 4. 3. 2014.
Prihvaćen za tisak 12. 3. 2014.

Damir Horga

dhorga@ffzg.hr

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Hrvatska

In memoriam

Ernestina Landau, prof. (1925–2013)

Dana 23. lipnja 2013. godine u 88. godini preminula je Ernestina Landau, profesorica engleskoga jezika i književnosti, dugogodišnja članica Odjela za fonetiku Hrvatskoga filološkog društva. Profesorica Ernestina Landau rođena je u Sarajevu u kojem je stekla osnovno i srednjoškolsko obrazovanje i diplomirala engleski jezik i književnost na Filozofskome fakultetu. Neposredno nakon završetka studija uputila se na usavršavanje u London te je najprije pohađala tečaj na Odjelu za inozemne studije Londonskog sveučilišta, a zatim je nastavila poslijediplomski studij na Odsjeku za fonetiku istoga sveučilišta na čelu kojeg je tada bio A. C. Gimson. Uz A. C. Gimsone predavali su joj i O. M. Tooley, J. D. O'Connor, G. F. Arnold, D. B. Fry, J. D. Wells i drugi.

Svoj interes prema fonetici, koji je bio usko povezan s njezinim glazbenim sklonostima, iskazala je sudjelovanjem na Osmome međunarodnom kongresu fonetskih znanosti u Leedsu u Engleskoj (1975) i na Konvenciji Međunarodnoga fonetskog društva (IPA) u Kielu u Njemačkoj (1989) na kojima je predložila uvođenje u međunarodnu fonetsku transkripciju znaka za povezivanje kojim se označava povezan izgovor klitike s naglašenicom u fonetsku riječ, ali i drugi slučajevi u kojima je nužno označiti povezan izgovor dviju fonoloških riječi. Kao profesorica engleskog jezika predavala je odraslim učenicima te im je nastojala približiti izgovor engleskoga jezika ne samo zvučnim modelom izvornih govornika engleskoga, nego i transkripcijom nastavnoga materijala. Zato je 1974. godine izdala fonetski transkribiran i prozodijski označen tekst tečaja engleskoga jezika Rudolfa i Zvonke Filipović i Lilian Webster sastavljen po principima audiovizualne-globalnostrukturalne metode (AVGS) Petra Guberine i Paula Rivenca, a 1987.

objavila je drugo prerađeno i dopunjeno izdanje pod naslovom *Fonetska transkripcija teksta audiovizualnog tečaja engleskog jezika s rječnikom*. Prvi dio knjige (str. 5–166) čini fonetika engleskoga jezika u kojoj su na segmentalnoj razini kontrastivno u odnosu na hrvatski jezik opisani engleski glasovi, njihove elizije, asimilacije, izgovor jakih i slabih oblika riječi, a na prozodijskoj uz uvodne napomene o principima fonetske transkripcije opisuje se naglasak, ritam i intonacija s transkripcijom pojedinih intonacijskih obrazaca. Drugi dio knjige čine transkribirane lekcije navedenoga tečaja engleskoga jezika i rječnik. U predgovoru knjizi Petar Guberina ističe u vezi fonetske strane samog AVGS tečaja da je "(...) izgovor spikera A. C. Gimsona, J. D. Connora i Olive M. Tooley – engleskih fonetičara svjetskog glasa – doprinio da je snimljeni materijal teksta lekcija po kvaliteti engleskog izgovora sigurno jedan od najbolje do danas snimljenih tečajeva engleskog jezika u svijetu i kod nas." O samoj knjizi Guberina nastavlja: „Autorica je uspješno fonetski transkribirala tekst lekcija spomenutog audiovizualnog tečaja onako kako su ih spikeri izgovorili i označila odgovarajućim dijakritičkim znakovima melodiju svake rečenice. U primjeni fonetskih simbola pridržavala se dosljedno međunarodno odobrenih engleskih fonetskih simbola čija primjena danas prevladava u svijetu a od nedavno se primjenjuje i kod nas. Naročitu pažnju je posvetila isticanju ritma i intonacije dok je oznakom povezivanja vizualno istaknula povezanost riječi u rečenici. Ovo je prva knjiga kod nas koja pomoću fonetskih simbola vizualno prikazuje engleski izgovor."

Godine 2008. Ernestina Landau objavila je knjigu *Br.E vs. AmE Homophones (An Extract from LPD)* (Graphos, Zagreb, 268 stranica) u kojoj je navedeno više od 12 000 homofona britanskoga i američkoga engleskoga koji se nalaze u engleskom rječniku *Longman Pronunciation Dictionary* (2000) u kojem su razbacani među 135 000 natuknica, a u njezinoj su knjizi na jednome mjestu te mogu poslužiti i kao didaktički materijal i kao podloga za jezična istraživanja. Homonimi su fonetski transkribirani te je tako prikazana razlika u izgovoru engleske i američke varijante engleskoga jezika. Jedan od recenzenata knjige profesor J. Windsor Lewis iz Leedsa u predgovoru knjizi je napisao "Now Ms Ernestina Landau has undertaken the painstaking task of extracting *British English versus American English Homophones* from that great dictionary (LPD) and presenting them by themselves in a single publication so that it is now possible for those whose interests might lead them to a special study of this interesting aspect of the subject to do so with facility that has not

hitherto been available to them." O svojoj je knjizi profesorica Landau izlagala na Odjelu za fonetiku.

U časopisu Međunarodnoga fonetskog društva *Journal of the International Phonetic Association* (1995: 83–86), u kojem se između ostaloga objavljuju fonetski opisi pojedinih jezika kao ilustracija primjene međunarodnoga fonetskoga pisma, objavljen je 1995. opis hrvatskoga jezika autorica kojega je uz D. Horgu, M. Lončarića i I. Škarića bila i Ernestina Landau. Tekst Ezopove basne *Sjeverni vjetar i sunce* koji je služio kao transkripcijska i zvučna ilustracija pojedinih jezika spikirala je Jasmina Nikić. Taj je opis ponovljen u priručniku Društva *Handbook of the International Phonetic Association. A Guide to the Use of the International Phonetic Alphabet* (Cambridge University Press, London, 2000) autori kojeg su članovi Društva Francis Nolan, Peter Ladefoged, Ian Maddieson, Martin Barry, Martin Ball, Mike MacMachon i John Esling. U prvom dijelu priručnika navedena su načela fonetskoga opisa i neka teorijska pitanja odnosa toga opisa i fonetskoga pisma, a u drugom su dijelu navedene ilustracije primjene fonetskoga pisma na 29 jezika kojih su opisi objavljeni u časopisu Društva od 1986. godine do dovršetka knjige. Tako se i hrvatski našao među ilustriranim jezicima što je u vrijeme nastojanja da se na međunarodnom planu hrvatski prizna kao samosvojan jezik bio važan doprinos tim nastojanjima.

Profesorica Ernestina Landau svojim je nastavničkim radom te osobito svojom zanesenošću fonetikom, poznavanjem fonetike engleskoga jezika i osobito strpljivim radom u području fonetske transkripcije dala vrijedan doprinos hrvatskoj fonetici.
